

OPINIE SEPARATĂ,
expusă în temeiul articolului 27 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea
Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994 și al articolului 67 din Codul
jurisdicției constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995

1. Prin Decizia nr. 49 din 28 aprilie 2023 a fost respinsă cererea de suspendare a acțiunii articolului 21 alin. (8) teza I din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, depusă de domnii Vlad Batrîncea și Adrian Albu, deputați în Parlamentul Republicii Moldova.

2. S-a constatat că în cererea de suspendare autorii nu au prezentat argumente privind riscurile afectării vreunui domeniu stabilit de Legea cu privire la Curtea Constituțională și de Codul jurisdicției constituționale în cazul aplicării normei contestate. În concluzie, s-a reținut că autorii sesizării nu au motivat cererea de suspendare (a se vedea DCC nr. 49 din 28 aprilie 2023, § 8).

3. Nu susțin această decizie din următoarele considerente.

4. Examinând *prima facie* sesizarea respectivă în partea ce ține de dispunerea suspendării, rețin, pe de o parte, că în cazul în care acțiunea prevederilor contestate nu va fi suspendată, acestea ar putea fi puse în aplicare și ar putea produce efecte asupra unei autorități publice de rang constituțional (*i.e.* Curtea Supremă de Justiție). Astfel, norma contestată ar putea produce efecte asupra componenței și, drept consecință, asupra activității Curții Supreme de Justiție, autoritate prin care, potrivit articolului 115 alin. (1) din Constituție, se desfășurează justiția.

5. În acest context, nu poate fi ignorat faptul că prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 120/6 din 10 aprilie 2023¹ a fost anunțat un concurs pentru suplinirea, prin transfer temporar, a 12 (douăsprezece) posturi vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție. La 21 aprilie 2023 a fost publicată lista judecătorilor care au depus cereri privind transferul temporar în funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție².

6. Pe de altă parte, în cazul suspendării acțiunii prevederilor Legii contestate, în cadrul Curții Supreme de Justiție nu vor putea activa judecători transferați temporar în baza unei legi contestate în fața Curții Constituționale. Mai mult, transferarea unor judecători cu aplicarea articolului 21 alin. (8) teza I din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 ar putea pune în discuție chestiunea legalității desemnării lor și, prin urmare, caracterul de „tribunal stabilit de lege” conform standardelor prescrise de articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și de jurisprudența Curții Europene. Prin urmare, suspendarea acțiunii prevederilor contestate va putea elimina din discuție problema transferării judecătorilor pe baza unei proceduri care ar putea fi declarată neconstituțională (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 41 din 30 martie 2022, §§ 13-14).

7. În baza acestor raționamente, consider că suspendarea prevederilor contestate are mai multe beneficii sub aspect constituțional în raport cu soluția

¹ <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/06/120-6.pdf>

² <https://www.csm.md/ro/noutatii/3519-lista-judecatorilor-care-au-depus-cereri-privind-transferul-temporar-in-functia-de-judecator-la-curtea-suprema-de-justitie.html>

nesuspendării acestora (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 137 din 7 decembrie 2020, § 11; DCC nr. 41 din 30 martie 2022, § 15).

8. Cu privire la domeniul afectat de articolul contestat, având în vedere faptul că acesta se referă la modul de constituire a unei autorități de rang constituțional prin care se înlăptuiește justiția, iar conform prevederilor articolului 20 din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, soluția suspendării este necesară pentru a evita prejudiciile și consecințele negative iminente pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului (a se vedea articolul 25¹ alin. (2) pct. 1) lit. b) din Legea cu privire la Curtea Constituțională; articolul 7¹ alin. (2) pct. 1) lit. b) din Codul jurisdicției constituționale). Astfel, riscurile afectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului se înscriu în temeiurile referitoare la „eventualele prejudicii și consecințe negative iminente și ireparabile ale aplicării prevederilor Legii contestate” stabilite în jurisprudența Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 137 din 7 decembrie 2020; DCC nr. 149 din 21 decembrie 2020).

9. Faptul că autorii sesizării au făcut referință la articolul 25¹ alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 7¹ alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale fără a indica expres litera b) care prevede domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului nu poate constitui un temei plauzibil de respingere a cererii de suspendare. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a citat cauza *Dos Santos Calado v. Portugalia*, 31 martie 2020, potrivit căreia Curtea Constituțională portugheză a declarat inadmisibile recursurile constituționale ale reclamantului pentru că în cererile sale nu era indicat articolul corespunzător din legea națională. Curtea Europeană a notat că, deși Curtea Constituțională ar fi putut deduce care sunt pretențiile juridice, deciziile sale de inadmisibilitate se refereau doar la faptul că reclamantul nu a indicat articolul potrivit din lege. Altfel spus, deși judecătorii au înțeles care erau motivele recursurilor, ei le-au respins doar pentru nerespectarea unei condiții formale. Prin urmare, Curtea Europeană a reținut, în unanimitate, că a existat o încălcare a articolului 6 § 1 din cauza lipsei accesului la un tribunal, de vreme ce Curtea Constituțională a dat dovadă de un formalism excesiv atunci când a declarat inadmisibile recursurile constituționale (§§ 118-125) [HCC nr. 20 din 3 noiembrie 2022, § 42].

10. În baza celor menționate *supra*, consider că Plenul Curții Constituționale trebuia:

(i) să admită cererea de suspendare a acțiunii articolului 21 alin. (8) teza I din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, depusă de domnii Vlad Batrîncea și Adrian Albu, deputați în Parlamentul Republicii Moldova;

(ii) să suspende acțiunea articolului 21 alin. (8) teza I din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, până la soluționarea în fond a cauzei.

Judecător al Curții Constituționale

Serghei ȚURCAN

28 aprilie 2023